Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 514038

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 maart 2003
Kadaster deel/nr	82910/105

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Bennekom	Ede	Gelderland

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Bennekom	C			792
Bennekom	C			793
Bennekom	C			585

*Omschrijving***

Omschrijving

HOOFDGEBOUW HUIS HOEKELUM. Rechthoekig deels omgracht huis, opgetrokken in rode baksteen onder een afgeplat schilddak met torentje. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Hoekelum is in oorsprong middeleeuws, waarschijnlijk kort na 1542 verbouwd en rond 1735 sterk gewijzigd. Het huis werd wederom in 1846-1849 door de Arnhemse architect Fromberg verbouwd, die onder meer het gebogen zinken dak met torentje met schalmgaten, wijzerplaat en tentdak ontworpen heeft. Het huis werd voor het laatst ingrijpend door Hanrath in 1911-1916 verbouwd, waarbij de hoofdkarakteristiek van het huis werd bewaard, maar waarbij het huis werd verdiept, verhoogd en verbreed en in- en uitwendig vrijwel geheel opnieuw werd opgetrokken. Het huis bestaat uit een souterrain en twee hoge bouwlagen. De voorzijde heeft een symmetrische opzet met centraal de risalerende topgevel met monumentale natuurstenen stoep en omlijste ingang. De hoofdingang bestaat uit een dubbele glasdeur met half rond bovenlicht met spaakroeden. Aan weerszijden een klein venster met diefijzers en in de strek een sluitsteen. Boven de ingang een balkon met smeedijzeren hek (waarschijnhijk van rond 1780, opschrift GWB, vermoedelijk Gerrit Willem van Balveren). Het balkon is bereikbaar via een dubbele door lisenen en kroonlijst omlijste glasdeur met een halfrond bovenlicht met spaakroeden. Aan weerszijden en erboven vensters met sluitstenen. De risaliet wordt afgesloten met een lijst versierd met metopen (rozetten en ramskoppen, laatste wellicht afgeleid van bet wapen van de Van Hoekelums) en trigliefen. Het driehoekig fronton heeft in het tympaan een bekroond wapenschild (Van Balveren) gedragen door leeuwen. Aan weerszijden van de topgevel is een smalle travee, op de hoeken een breed risaliet met twee traveeën. In het souterrain bevinden zich kleine dubbele roedendraaivensters, voorzien van luiken. Deze en de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 29 march 2024

vensters op de bel-etage hebben natuurstenen onderdorpels. De vensters van de bovenbouw bestaan uit stolpramen met een getoogd bovenlicht met erboven een getoogde strek. In de smalle travee een draairaam met bovenlicht. Op kaphoogte twee dakkapellen met bakstenen zijkanten, platdak en stolpraam. Linkergevel: drie vensterassen met vensters als in voorgevel. In souterrain een Hollandse deur. De ophanging van de luidklok is nog aanwezig. Rechter gevel: twee vensterassen. In souterrain een dubbele glasdeur. Achterzijde: symmetrisch opgezette gevel met in het midden een breed uitstekend deel met drie traveeën. Aan weerszijden het terugliggende gedeelte met op de bel-etage een serre waarboven een balkon. De serres zijn voorzien van een rondboogvenster met ijzeren roeden, die in het bovenlicht straalsgewijs uitlopen. De balkons zijn bereikbaar via dubbele glasdeuren. De linker zijn voorzien van luiken, waarvan het onderste deel een paneel en het bovenste deel een persienne. Inwendig: in het huis twee belangrijke elementen van voor de verbouwing door Hanrath: de kelder en de grote zaal, laatstgenoemde versierd met taferelen in stuc met allegorische voorstellingen, Italiaanse monumenten uit de klassieke oudheid en attributen van het buitenleven. aangebracht door de Tiroler stucwerker Lauran Rief in 1787. Bij de sloop van het inwendige in 1913 kwam bij de afbraak van een monumentaal stucplafond het volgende opschrift aan het daglicht: Gestukator von Lauran Rief aus Tirol gebortig mit drei gesellen 1787. In het souterrain een kelder met zware muren en ton- en kruisgewelven, wellicht nog middeleeuws. De bel-etage heeft een vrijwel symmetrische indeling. De vertrekken zijn in de meeste gevallen voorzien van vloeren, houten lambrizeringen enz. aangebracht tijdens de verbouwing van 1911-1916. Via een portaal komt men in de T-vormige traphal en hal. Rechtdoor komt men in de grote zaal, links in de huiskamer en rechts in de eetzaal. Via de twee zalen aan weerszijden komt men in de serres. Belangrijkste onderdelen per ruimte zijn: traphal: houten trap met bordessen; hal: deuren, balkenplafond; grote zaal: op plint en vloer na grotendeels uitgevoerd in stucwerk van de hand van Rief in 1787; de muren zijn geleed door middel van pilasters met een voluut als bekroning; de velden tussen de pilasters zijn versierd met muziekinstrumenten, bladeren, enz. bijeengehouden door strikken; er zijn vier plaquettes versierd met medaillons en allerlei attributen, ontleend aan de Griekse godenwereld; het plafond is versierd met een rand gestileerde bladranken; verder is er een natuurstenen schouw. In de huiskamer bevinden zich betimmeringen en deuren in Hollandse neo-renaissancestijl; verder is er een schouw met tegels en natuurstenen zuilen in Ionische trant; het stucplafond is voorzien van 'graten'.

Waardering

HUIS HOEKELUM is van algemeen cuituurhistorische en architectonisch belang:

- vanwege de ouderdom;

- vanwege de architectonische vormgevinq van het huis, zowel uit- als inwendig als uiting van een vroeg 20ste eeuwse historiserende restauratie van een hoofdgebouw van een buitenplaats door Hanrath;

- vanwege de gaaf bewaard gebleven l8de-eeuwse grote zaal met stucdecoraties van de Oostenrijkse stucwerker Lauran Rief;

- vanwege de kenmerkende ligging binnen de historische tuin- en parkaanleg.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Kastelen, landhuizen en parken	Kasteel, buitenplaats	Landhuis